

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Kronika Katedry Historii Prawa za rok 2013

Author: Tomasz Adamczyk

Citation style: Adamczyk Tomasz. (2014). Kronika Katedry Historii Prawa za rok 2013. "Z Dziejów Prawa" (T. 7 (2014), s. 301-304).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Kronika Katedry Historii Prawa za rok 2013

W 2013 roku zaszła bardzo poważna zmiana w składzie osobowym Katedry. 30 września po przeszło czterdziestu latach pracy przeszedł na emeryturę były wieloletni Kierownik Katedry prof. dr hab. Adam Lityński¹. Jednak mimo odejścia z Wydziału cały czas pozostaje w stałym kontakcie z pozostałymi pracownikami. Nadal uczestniczy w posiedzeniach naukowych Katedry, służy pomocą i radą. Profesor należy do tych wykładowców, których każde kolejne pokolenia studentów zalicza do najbardziej lubianych i szanowanych, dlatego wiadomość o jego przejściu na emeryturę została przez nich przyjęta ze smutkiem. W imieniu braci studenckiej Profesora pożegnali przedstawiciele samorządu.

W 2013 r. działalność naukowa pracowników Katedry Historii Prawa koncentrowała się na kilku polach badawczych. Przedmiotem zainteresowania były zagadnienia ustrojowe, prawno-sądowe i problemy związane z wymiarem sprawiedliwości Rzeczypospolitej od czasów wczesnonowożytnych aż do XX wieku. Ważną częścią tych badań była analiza wojskowego prawa karnego II Rzeczypospolitej. Przedmiotem badań było również prawo sądowe oraz ustrój Rosji i ZSRR.

Wyniki badań prowadzonych przez pracowników Katedry przedstawiono w licznych rozprawach i artykułach. W tym miejscu należy szczególnie wymienić książkę autorstwa prof. Mariana Mikołajczyka zatytułowaną *Proces kryminalny w miastach Małopolski XVI—XVIII wieku* [Katowice 2013, ss. 620].

---

¹ O drodze naukowej Profesora zob. *O prawie i jego dziejach księgi dwie. Studia ofero-
wane Profesorowi Adamowi Lityńskiemu w czterdziestopięciolecie pracy naukowej i sie-
demdziesiątolecie urodzin*. Księga I. Kom. red. M. Mikołajczyk [i in.]. Białystok 2010,
s. 15—23.

Monografia ta jest zwieńczeniem długoletnich oraz żmudnych badań i wypełnia istotną lukę w naszej wiedzy na temat dawnego miejskiego procesu karnego. Autorowi udało się zrealizować niezwykle trudny postulat badawczy, zgłaszany przez historyków prawa od kilkudziesięciu już lat. Praca prof. Mikołajczyka niewątpliwie poszerzy znacznie wiedzę o procesie karnym, uporządkuje wiadomości i, co najważniejsze, zrewiduje wiele funkcjonujących w nauce historii prawa twierdzeń.

Warto również wspomnieć o ukazaniu się kolejnego, piątego już wydania podręcznika prof. A. Lityńskiego *Historia prawa Polski Ludowej* [Wydawnictwo Prawnicze „LexisNexis”, Warszawa 2013, ss. 288]. Podręcznik ten cieszy się niesłabnącym uznaniem zarówno wśród studentów, jak i historyków prawa.

Pracownicy Katedry, w osobach prof. dr hab. Mariana Mikołajczyka, dr Wojciecha Organiściaka, dr Tomasza Adamczyka oraz mgr Tomasza Szczygła, są współautorami pierwszego tomu serii *System prawa karnego procesowego. Zagadnienia ogólne* pod redakcją Piotra Hofmańskiego [Warszawa 2013, ss. 830]; rozdziały ich autorstwa przybliżają ewolucję powszechnego i wojskowego prawa karnego procesowego od czasów wczesnośredniowiecznych aż do odzyskania przez Polskę niepodległości.

W styczniu 2013 r. odbyły się obrony dwóch prac doktorskich przygotowanych w Katedrze pod kierunkiem prof. dr hab. A. Lityńskiego: Agnieszka Watola broniła rozprawy *Problem niezawisłości sędziów i niezależności sądów w Polsce w latach 1944–1956*. Michał Arndt przedstawił rozprawę *Wojskowe prawo karne materialne w okresie obowiązywania Kodeksu Karnego Wojska Polskiego z 1944 roku*. Recenzentami byli prof. dr hab. Anna Machnikowska z Uniwersytetu Gdańskiego oraz prof. dr hab. M. Mikołajczyk. Obie prace oraz ich obrony zostały wysoko ocenione przez recenzentów i komisję.

Wspomnieć również należy o studentach zaangażowanych w działalność Koła Naukowego Historii Prawa. Konrad Graczyk i Jan Kil zdobyli nagrodę za najlepszy referat wygłoszony podczas I Wrocławskiej Konferencji Historyczno-Prawnej *Człowiek i Obywatel na przestrzeni dziejów*, która odbyła się 5 kwietnia 2013 r. Doceniony referat zatytułowali *Spoleczeństwo kolonii polskiej w Mandżurii okiem historyka prawa*.

W trakcie I Sympozjum Historyków Państwa i Prawa Polskiego, które odbyło się w styczniu 2012 r. w Krakowie, reprezentanci Uniwersytetu Śląskiego wyrazili gotowość zorganizowania kolejnego Sympozjum. Do takiego spotkania doszło 19 września 2013 r. w Katowicach na Wydziale Prawa i Administracji. Tematem II Sympozjum była problematyka związana z ewolucją prawa od czasów wczesnonowożytnych aż do czasów współczesnych. Do Katowic przybyła bardzo liczna grupa historyków prawa, reprezentująca Uniwersytety: w Białymstoku, Jagielloński, Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Łódzki, Adama Mickiewicza w Poznaniu, Mikołaja Kopernika w Toruniu, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawski oraz Wrocławski.

Zgromadzonych powitał w imieniu gospodarzy Kierownik Katedry Historii Prawa prof. Marian Mikołajczyk. Z uwagi na sporą liczbę referatów zdecydowano, by obrady odbyły się w dwóch następujących po sobie sesjach. Pierwszej z nich przewodniczył prof. Andrzej B. Zakrzewski. Prelegenci skupili się w swoich wystąpieniach na ukazaniu ewolucji prawa dawniej. W trakcie tej części obrad wygłoszono następujące referaty:

Ewolucja formy i treści staropolskich paktów konwentów, w świetle przemian pozycji monarchy w systemie prawno-ustrojowym Rzeczypospolitej przed-rozbiorowej (mgr Tomasz Kucharski, UMK);

„Nierównie skrupulatniejsze i szczegółów sięgające są prawa litewskie względem polowania. Duch jednakże tego prawodawstwa różny był w różnych czasach”, czyli o niebezpieczeństwach łowów w cudzej puszczy (dr Sławomir Godek, UKSW);

Ewolucja miejskiego prawa spadkowego w Polsce do końca XVI w. (dr Maciej Mikuła, UJ);

Weksel w obrocie gospodarczym na ziemiach polskich od XVII do końca XIX wieku (mgr Jan Meller, UMK);

Kształtowanie się systemu biurokratycznego w Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich (dr hab. Marek Krzymkowski, UAM);

Prawo w działaniu. Rozwój prawa ustrojowego dawnej Rzeczypospolitej (dr hab. Dariusz Makiła, UKSW);

Od feudalizmu... czyli od własności podzielonej do użytkowania wieczyste (dr Dorota Wiśniewska-Józwiak, UŁ).

Po przerwie uczestnicy powrócili na salę obrad i wysłuchali wystąpień, które poświęcone zostały ewolucji prawa w XX wieku. Drugiej części przewodniczyła prof. Dorota Malec. W trakcie tej sesji wygłoszone zostały następujące referaty:

Ewolucja radzieckiego prawa cywilnego w poglądach polskich prawników w okresie międzywojennym (dr Mariusz Mohyluk, UwB);

Ewolucja prawa rodzinnego w Polsce Ludowej (dr Piotr Fiedorczyk, UwB);

Ewolucja systemu kar w prawie wykroczeń Polski Ludowej (dr Marcin Łysko, UwB);

Ewolucja instytucji oskarżyciela posiłkowego w polskim prawie karnym procesowym (prof. dr hab. Józef Koredczuk, UW);

Trybunał Ubezpieczeń Społecznych (dr Michał Nowakowski, UJ);

Polityczne i prawne uwarunkowania uchwalenia ustawy o Sądzie Najwyższym z 1962 r. (dr hab. Arkadiusza Bereza, UMCS);

Z problematyki najmu lokali mieszkalnych w Polsce Ludowej (dr Anna Fermus-Bobowiec, UMCS);

Między władzą wykonawczą a sądowniczą. Ewolucja rozstrzygania sporów kompetencyjnych na ziemiach polskich w XX i XXI wieku (prof. dr hab. Robert Jastrzębski, UW).

Po każdej części obrad odbyła się żywa dyskusja. Jej uczestnicy podkreślali wysoki poziom zaprezentowanych referatów, odnieśli się do poruszonych problemów badawczych, wygłosili interesujące komentarze, zadali prelegentom szereg szczegółowych pytań. W dyskusji wzięli udział prof. Izabela Lewandowska-Malec, prof. Dorota Malec, prof. Waław Uruszczak, prof. Józef Ciągwa, prof. Zbigniew Naworski, mgr Tomasz Szczygieł oraz referenci.

Część merytoryczną II Sympozjum zakończyło przedstawienie informacji o planach i pracach badawczych prowadzonych w poszczególnych ośrodkach naukowych. Następnie prof. M. Mikołajczyk w krótkim wystąpieniu podziękował wszystkim uczestnikom za przybycie i poinformował zebranych, że przedstawiciele Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zgłosili gotowość organizacji kolejnego Sympozjum. Następnie poprosił prof. Adama Lityńskiego, wieloletniego kierownika Katedry Historii Prawa Uniwersytetu Śląskiego, o podsumowanie obrad. Prof. A. podkreślił wysoki poziom naukowy przygotowanych referatów oraz różnorodność zagadnień, jakim zostały one poświęcone. Szczególny nacisk położył jednak na osoby prelegentów, zaznaczając, iż spora część referatów wygłoszona została przez historyków prawa młodej generacji, co należy przyjąć z uznaniem i patrzeć nieco bardziej optymistycznie na przyszłość nauk historyczno-prawnych w Polsce.

Tomasz Adamczyk
Katowice